

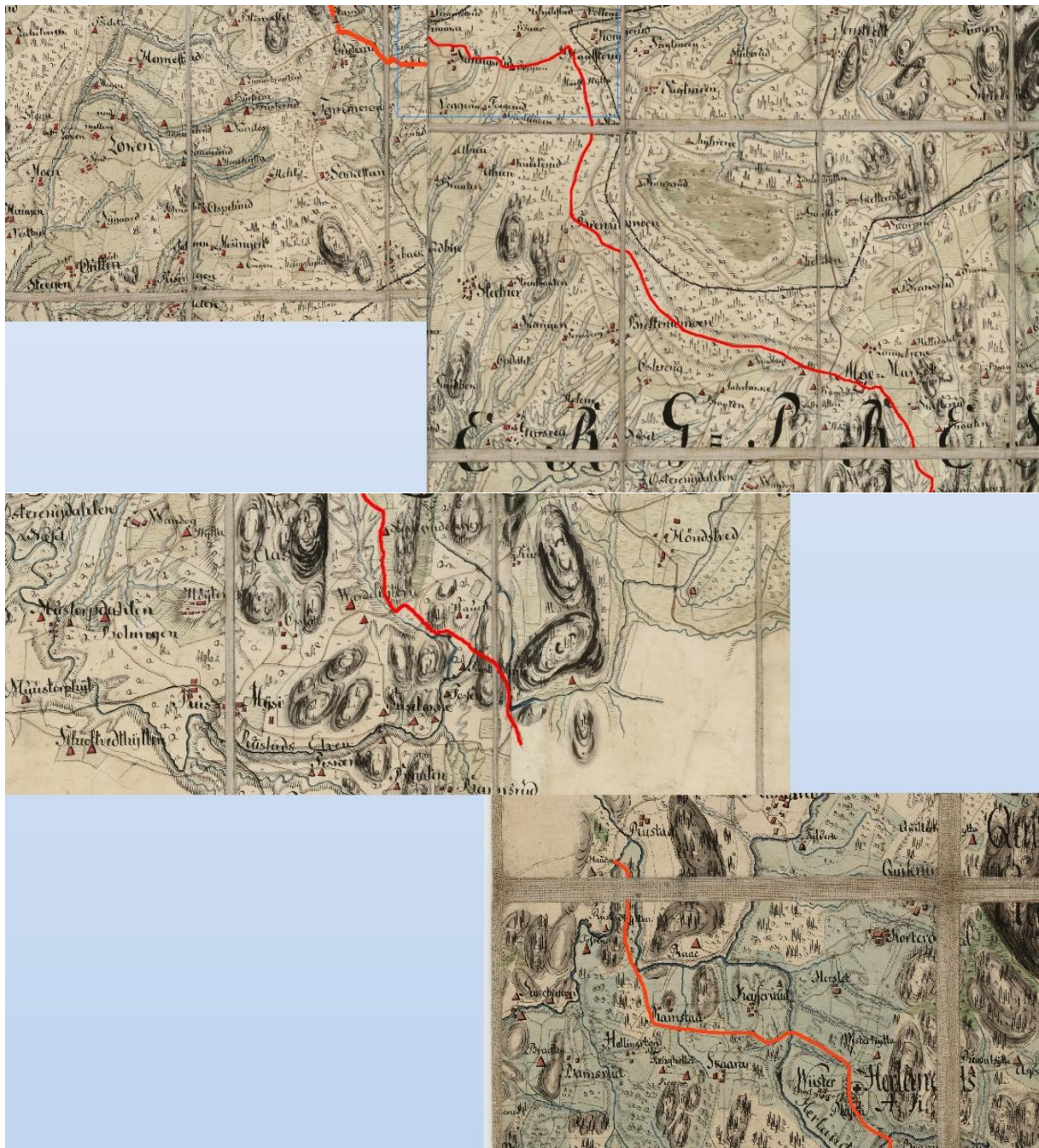
8. En av de eldste veiene vi kjenner til fra Christiania til Stockholm gjennom Eidsberg.

(Må ikke forveksles med kong Karl Johans vei.)

I retning fra Christiania gikk den over Ekebergåsen om Ljabru og Ski og derfra til Vegger i Hobøl. Ved Onstad sund gikk den over Glomma og fram til Trippestad. Så er det litt usikkert om hvor veien gikk, men den måtte over Eidarengbrua. Der ser vi tydelig alléen opp til Eidareng, som i riktig gamle dager, lenge før Askim ble tettsted eller by, har vært en sorenskrivergård. Videre gikk den gjennom Rudskogen hvor restene av den er synlig helt i sørsiden av skogen. Der finnes også en gravhaug, og det fortelles at det også skulle ha vært en café eller vertshus der. Så gjennom gårdsplassen på Kråka og bak husa på Næringsrud. Like før Kråka krysset veien grensebekken mellom Askim og Eidsberg over Krage bru. I tradisjonen heter det at det ved denne brua en gang var en trefning mellom norske og svenske militærstyrker, forteller Tore Brevig. (Noe av dette har vi klippet fra Askim Historielag). Det indikerer at dette var en viktig vei gjennom Eidsberg og Askim. «Restene av veien som gikk over jordene her på Næringsrud, pløyde jeg opp i 1951», fortalte Johannes Næringsrud (født 1908). Videre fortalte han at der hvor veien gikk inn i skogen østover, er den godt synlig. Her ser vi på kart fra 1796 at denne veien videre gikk på skrå over Toppenjordet, som er blitt tettbebyggelse, inn i Morstongskogen og gjennom gårdsplassen på Morstang, der den svinger til høyre. Hvor den deretter dreier østover er usikkert, men det er tydelig at den har fortsatt over Monaryggen og fortsatte videre østover mot grensetraktene. Denne veien kan være en av de tidligste mellom Stockholm og Christiania. Oppe på Mona-ryggen var det flere til dels store gravhauger, noe som indikerer at det var en meget gammel vei. Vi vet at noen trudde at det var betydningsfullt å bli gravlagt langs viktige ferdselsårer. Noen av de største gravhaugene ble borte da den nye E18 ble lagt gjennom Monaryggen. Arkeologen Per Hernæs har uttalt at veien over Monaryggen sannsynlig har vært der fra uminnelige tider. Restene etter denne veien er fortsatt godt synlig på det stykket som er igjen av Mona-ryggen

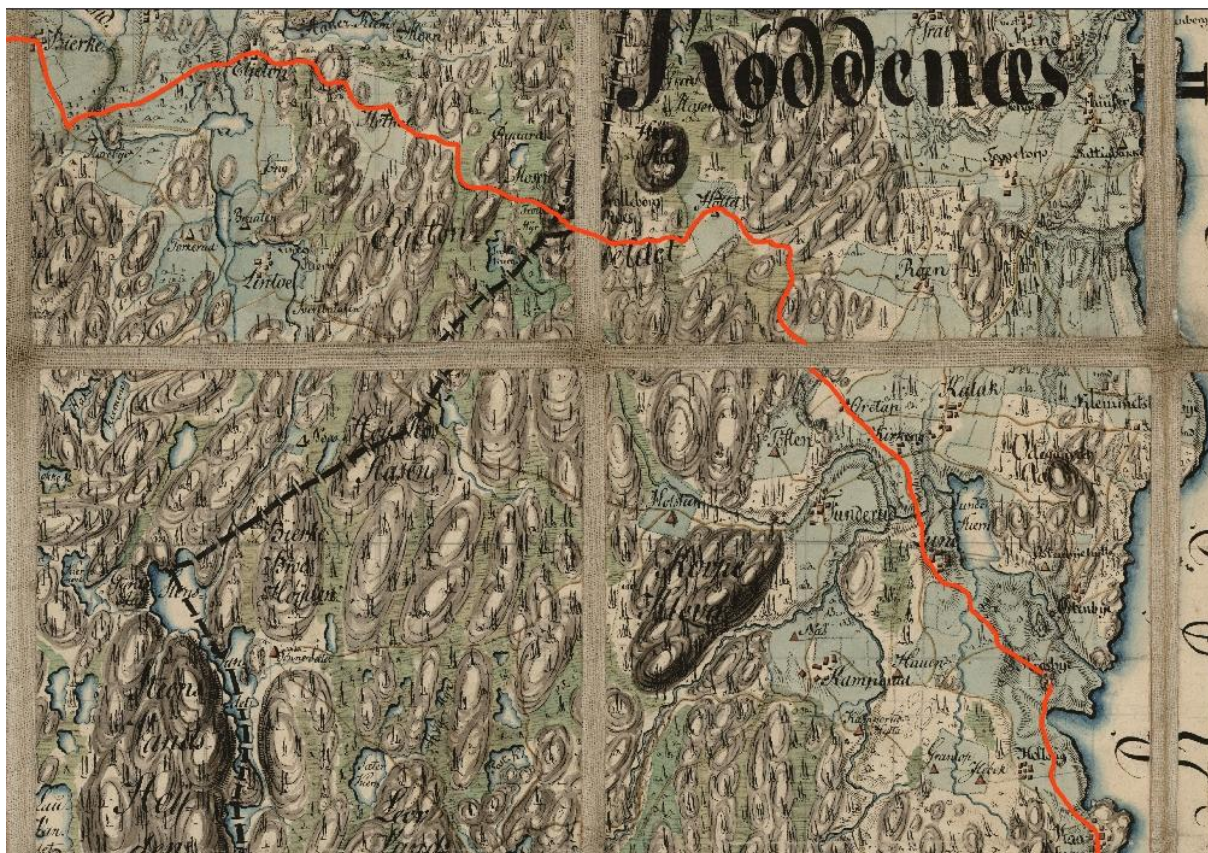
Den passerte nok kanskje omtrent der Momarkenkrysset er nå eller litt lengre øst. Videre ser det ut som den fortsatte omtrent der den går nå, men svinger til høyre før Skofterudhellinga og fortsetter forbi gården Skofterudengen. Deretter er det noen skarpe svinger før en kommer ned like før Haugen, for der er det et kryss der veien Havnås – Høitomt over Oppsalåsen og ned til Mysen passerer.

Så gikk veien rett bak husa på Haugen. Hera krysses ca. 20 meter nord for nåværende bru. Brufundamentene er godt synlige. Så ser det ut til at veien følger den nåværende traséen som en helårsvei forbi Ramstad. Litt lenger framme krysser veien fra Kjeserud til Skårer. Fra Kjeserud går det også en vei til Herslet. Etter kryssing av Visterbekken fortsetter den ifølge kartet der veien nå går opp til det samme krysset ved Hærland kirke. I det krysset gikk veien til venstre til Kviserud og Korterud, mens hovedveien svingte brått til høyre og videre rett bak Hærland kirke, forbi Revhaug over «Herlands Aaen» og opp til Herland gård, videre forbi Nordby, rundt en liten ås og passerer på sørsiden av husa på Østby, videre forbi Maridalen og Sladderås, hvor den svingte svakt til venstre og kom fram til Havnås like ved Lundebyvannet. Da er den nede der hvor nåværende rv. 128 går. Ved Bjerke tar veien brått til høyre og deretter like brått til venstre før Sloreby, hvor veien krysser Lundebyelva, forbi søndre Lundeby og følger ca. nåværende vei forbi Slepatjenn og skrår svakt til høyre etter passering av Lundeby handelsforening og opp til Elgetun, som på den tida var en stor gård. På nordsiden av husa på Elgetun var det et kryss der en vei tok av og gikk nordøst på nordsiden av Moenskjenn og videre østover. Der ser en enda noen tydelige rester etter noen fyllinger der fjellene heller. Men fra Elgetun fortsetter hovedveien i mange svinger til (Hetthøl) Jorderud. Videre når vi passerer Øgårds-mosen og Trollbærmyra, ser det ut på kartet at det er markert med mange små tversoverstreker som sikkert markerer kavlebruer, noe som var en vanlig måte ved passering av myrer. Deretter passerer den rv. 128 ved Rundkjenn, og opp til Trollbærrøysa som ligger der den dag i dag, men ser mer ut som en stor steinhaug, videre over Rødenesgrensen og østover mot Ørje, passerer Oretapp, Kirkeng og følger Rødenessjøen videre forbi Kåtorp, Wiig, Ysterud og til Ørje.

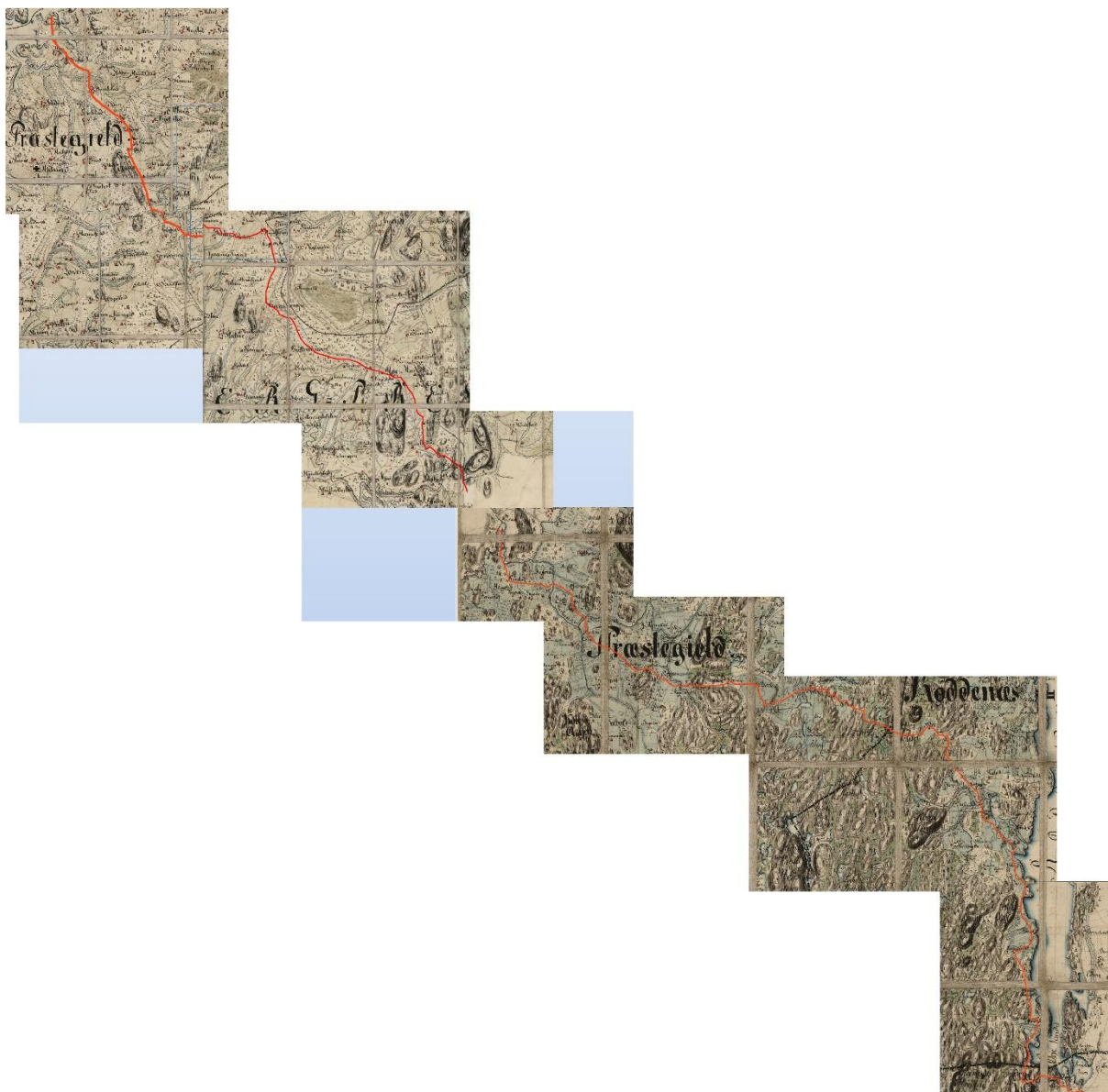

Kart fra 1796

Kart fra 1796

Kart fra 1796